

Társadalmi napilap.
Megjelenik
vasárnap és ünnepnap
kivételeivel minden nap
délután 3 órakor.

Egyes szám ára:
2 fillér.

BRASSÓI UJLAP

Szerkesztőség: Kolostor-utca
23 sz. Telefon: 110.

Kiadóhivatal: Hentschel H.
könyvnyomdája, Kut-utca 23.
Telefonszám: 356.

Kiadóhivatali ügyeket Kolostor-utca 23.
alatt lehet elintézni

A munka.

Brassó, 1910. június 3-án.

A társadalom, amelyben élünk, két nagy táborra szakad. Egyfelől állanak azok, kik munkával keresik meg kenyerüket maguk és hozzátartozóik számára. Másfelől vannak azok, kik nem dolgoznak, hanem meglevő vagyonuk önmaga hoz, illetve termel járadékot s így minden munka nélkül élnek. Vagyunk dolgozók és vagyunk dolgoztalanok. A dolgozók a munkások. A munkás szó itt a maga egyetemes, nagy átfogó értelmében veendő és érteni kell alatta mindenkit, ki bármilyen munkával — testi, vagy szellemi — keresi kenyerét.

Munka alatt emberi erő kifejtést értenek. Meglevő testi, vagy szellemi erő fejtendő ki, hogy értékek állíttassanak elő. Az új értékek előállítására a termelés. A termelés folyamatában egyesek szerint három tényező vesz részt: természet, munka, tőke. A természet valóban részt vesz a termelés munkájában, mert helyet és anyagot ad a munkának a feldolgozásra. A tőke azonban már, szociálista közgazdászok szerint, nem tényezője a termelésnek. Nem tényezője pedig azért, mert a tőke a munkának produktuma. Helyesebben a tőke a termelés kezdetén nem létezett. Munka állította elő és halmozta fel a tőkét, amely egy kedvező pillanatban felülkerekedett s rabul ejtette a munkát. Így lett ura mindennek a tőke.

A munka, ez a termelés alapja s ez minden érték forrása. A munka valami végtelenül nagy és magasztos cselekedet. És csak azok érdemlik meg a nap sütését, az ég jótéteményeit, akik munkálkodnak, dolgoznak. „A ki nem dolgozik, ne egyék” — mondja az irás. És mégis mit látunk. Látjuk azt, hogy bizony azok, akik nem dolgoznak, jól élnek, szükségét nem szenvednek. Ellenben mások a nagy tömegek, akik egész nap terhes munkában izzadnak, bizony nem mindig élnek jól. Nincsen általános jólét, nincsen megelégedés, de van nyomor. Miért? Bizony nem másért, mint hogy azok, kik dolgoznak, munkájuk eredményét nem kapják meg. Elsikkasztják!

A munka erő kifejtés által történik! — A munkaerő éppen olyan árucikk, mint minden más áru és értékét az előállítására szükséges munkaidő határozza meg. A munkaerő értékét az elfogyasztott, a kiadott munkaerő pótlására szükséges élelmiszerekben foglalt munkamennyiség szabja meg. Ez a meghatározás előbb említettnek népszerűbb és könnyebben érthető fogalmazása.

Megkapja ma ezt a munkás? Ha futólagos pillantást vetünk a gazdasági életre, megláthatjuk, hogy nem. Bizony nem. A munkabérek nem olyan magasak, hogy a munkásnak a munkában elvesztett munkaerő pótlására megfeleljenek. A termelők, különösen a mai kapitalisták, annyira önzők, hogy minden jövedelmet önmaguknak igyekeznek megtartani, a munkabéreket mesterségesen és tervszerűen igyekeznek lenyomni. Ezért van az a sok gazdaságharc, bérmozgalom,

mert a kapitalisták nem akarnak engendni a profitból és inkább beszüntetik üzemeiket, míg a munkásság érzi, hogy ő teljesített munkája után érdemes tisztességes életmódra és ezért magasabb munka béreket követel. Két gazdasági érdekellentét és meg van a harc.

Mélyebben tekintünk a dologba és nézzük, miért van ez így? Könnyen találunk feleletet. A termelők meggazdagodtak, belefeküdtek az élet örömeibe, az élvezetbe, eltávolodtak Istentől. A kapitalizmus meglazította az erkölcsöket, ártott a vallásos életnek. Az élet örömeit élvező gazdagok megfedkeztek arról, hogy nekik, kiknek sok adottság, kötelességük, hogy másokon, a gyengébbeken segítsenek, azokat támogassák. Ez elkeserítette a dolgozó osztályokat, megirigyelték a dolgoztalanok dőzsölését. Azért a becsületes rend, a békés társadalmi együttműködésnek, az egységes jövedelem elosztás megvalósításának első és elengedhetetlen feltétele: visszatérni az Istenhez.

A hanyatlóban levő vallásos életet felkelteni, megerősíteni, nemcsak képmutató módjára bujni a templomokat, hanem tessék kivinni a Megváltó tanításait az élet minden fazisába, úgy a termelésben mint a fogyasztásban, úgy az irodalomban, mint a művészetben. Megbecsülni a munkát és honorálni. Ki mennyit dolgozik, annyit élvezzen a jövedelemből. Aki pedig nem dolgozik, az ne is egyék.

Megbecsülni a munkát és méltósággá tenni. Ahogy irva van, hogy a munka nem szégyen, hanem dicsőség, nem megvetendő, hanem megbecsülendő. Éppen ezért jutalmazni is kell méltóképpen mindenkit, ki munkájával a termelésben részt vesz.

H i r e k.

Brassó, 1910. június 3.

Személyi hír. Ternovszky Béla a marosvásárhelyi kir. ítélőtábla elnöke Brassóba érkezett, hogy a 2 évenként tartatni szokott vizsgálatot a törvényszéknél elvégezze.

Lopás. Hantescher Mihály a rendőrségnél feljelentést tett, hogy Vereskut-utca 13. sz. a lakásából ismeretlen tettesek ellopták felesége ridiküljét 18 K. kézpénz tartalommal.

Fáklyásmenet Szierényi tiszteletére. Tegnap este az „Iparos Ifjak Önképző Egyesülete” a „Brassói Magyar Dalárda” közreműködésével fáklyás menetet rendezett Szierényi képviselő tiszteletére. A Lövölde rétről indult a menet a Lópiacra át, elől a városi zenekar s megkerülve a tanásházat az Europa szálloda előtt megállottak, ahol már több ezer főnyi tömeg gyűlt össze. Az ünnepélyt a városi zenekar a Rákóczy nyitánnyal kezdte meg, mely után az Iparos ifjak nevében Veres György unitárus lelkész üdvözölte Szierényit kiemelve az ipar és a kereskedelem körül szerzett érdemeit, hangsúlyozta is, hogy ezen alkalommal nem mint politikust, hanem mint a munka apostolát ünneplik. Utána a magyar dalárda elnöke dr. Hantz Mihály beszélt s üdvözölte őt mint az egyesület alapító tagját, ki most is midőn értesült arról,

hogy a dalárda a közel jövőben félszázados jubileumot tart, elsők között volt, akik anyagilag és erkölcsileg támogatja az egyesület. Szierényi választást melyben köszönte az ünnepeltetést a szociálisták illetlen megjegyzéseikkel zavarni akarták de a képviselő mindezekre gyors találó feleletet adott. A rendőrség többeket rendzavarás miatt letartoztatott.

Ráomlott az agyag. A szentpéteri téglagyárban dolgozott Ármánkó Ferenc munkás. Az agyagot hánytva a felette levő állványra. A másik munkás azonban nem szedte el onnan. Az agyag meggyülemlt és Ármánkóra rázuhant, minek következtében súlyos sérüléseket szenvedett.

Ismét a szociálisták. A tegnap esti fáklyás felvonulást szerették volna a társadalmi béke felzavarói ismét megbolygatni. De nem sikerült. Azt ugyanis nem lehet sikernek mondani, hogy 2—3 felbújtott inas gyerek általános választói jogot kívánt. A nagyközönség azonban ezt alig hallotta meg, mert a közelben álló polgárok — kik nyilván a betegsegélyző pénztár választására emlékeztek — általános pofonokat ígértek nekik, mire ezek is jobbnak találták a hallgatást.

Halálozás. Szalay Sándor kereskedő tanonc 17 éves korában hosszas betegeskedés után meghalt. Temetése holnap d. u. 3 órakor lesz a Petocile 114. sz. lakásról az ev. ref. temetőbe.

Kimutatás. A brassói róm. kath. egyházközösségben május hónapban volt 26 keresztesítés, köztük 14 fiú és 12 leány. Halálozás volt 15, köztük 8 férfi s 7 nő. A házasság szentségét 5 pár vette fel.

Mária Társulati gyűlés. A Mária Társulat szombaton este 7—8. ig az elemi fiú iskola rajztermében rendes gyűlését tartja. A tagok pontos megjelenését kéri a

vezetőség.

Oltáregyesületi közgyűlés. F. hó 5-én vasárnap d. u. 4 ó. oltáregyesületi közgyűlés lesz az elemi iskola rajztermében. A gyűlés tárgya: Elnöki megnyitó. Jelentés az oltáregyesület működéséről. Tisztújítás. Tekintve az oltáregyesület virágzásának fontosságát, kéretnek a tagok és az érdeklődők is, minél többen megjelenni.

Sétatéri zene. Ma délután 1/2 6 órakor az alsó sétatéren a városi zenekar hangversenyez.

Kerestetnek jóra való keresztény tanoncok. Jelentkezni lehet Kut-utca 23 sz. a. könyvnyomdában.

A brassói szász dalegyetel június 18-án a dalcsarnokban Wágner „Bolygó Hollandi” című darabját adják elő. A szólókat Ritzinger Jozefa és Hermann bécsi operaénekes, Orendi Vilmos és Knopf Vilmos éneklék. A próbák nagyban folynak.

Érettségi vizsgálatok a r. k. főgimnáziumban. A r. k. főgimnáziumban a szóbeli vizsgálatok i. hó 12, 13, és 14-én lesznek.

Népszövetségi tagok terjesszék a katholicus sajtót!

Felelős szerkesztő: Kölcze Károly dr.

Alólirott teljes tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy én

FEKETE-UTCA 18. szám alatt
a legújabb gépekkel felszerelt
VEGYTISZTÍTÓ INTÉZETET nyitottam.

Hason szakmában Bécsben elsajátított ismereteim arra képesítenek, hogy a legmeszebb menő igényeknek, várakozásoknak megfeleljek.

Elvállalok fehérneműket, mint **ingek, kezek, gallérok** stb-nek — valamint **bluzoknak, kostümeknek, szőnyegek, függönyöknek és férfiruháknak** tisztítását — továbbá **szövetek festését** rendkívül olcsó árak mellett.

Szíves pártfogását kérve vagyok

kiváló tisztelettel

DANIEL MÁRIA
Fekete-utca 18.

Egy levelezőlap elég, hogy ruháit stb. elszállíttassam.

Uj férfi divat-ruha üzlet!

T. c.

Van szerencsém a mélyen tisztelt Cimnek b. tudomására hozni, hogy helyben **TEHÉMPIAC 4. sz. alatt** a mai kor igényeinek megfelelő

Uri divat-ruha üzletet

nyitottunk, hol férfi ruhákat mindenkor a legújabb divat szerint, elsőrendű munkaerő által kidolgozva, olcsón és pontosan készítünk.

Raktáron tartunk nagy választékban **bel- és külföldi szöveteket a legújabb divatmintákban.**

Olcsó és szép munkánkról bárki az első rendelésnél meggyőződhetik.

Becsés rendeléseket kérve, vagyunk

kiváló tisztelettel

Bartha és Reinert

uri divat szabók.

Paplan készítés!

Elvállalok minden fajta és nemű paplan készítést, régiék javítását stb. rendkívül jutányos árak mellett, még a legkényesebb igényeknek is megfelelően.

Szíves pártfogásukat várva vagyok

kiváló tisztelettel

Kiss Zsigmondné

Kapu-utca 52. sz.

FINOM MŰSZERÉSZ MŰHELY.

Műszerek és kiegészítő részeiknek készítése.

Patent modellek és találmányok kidolgozása rajzok és ötletek szerint.

Különlegességek javító-műhelye.

Különféle szerkezetű és gyártmányú írógépek, varrógépek- gramofonok, orvosi műszerek,

tudományos vegyműhely, (laboratorium) fizikai tanulságos műszerek

Képviselete:

a jó hírnevű és legidősebb német varrógépnek „Veritas”; a világhírű „Ideal” írógépnek (teljesen látható irással.)

Eredeti gramofon és Zonophon lemezek

— 3 nyelven, gyári árban. —

Csak elsőrangú hozzávalók. — Írógép iskola.

BARTHELMI G.

műszerész

Brassó, Weisz Mihály-utca 23. sz.

Különféle gyártmányú írógép-különlegességek javító-műhelye.

Csak elsőrangú hozzávalók.

Legnagyobb választék Kongré-szövetekben.

Hölgyek, kik szép és finom kézimunkát vásárolni szándékoznak, sziveskedjenek
„ raktáramat megtekinteni. ”

Monogramokat zsebkendőkre, törülközőkre, asztalkendőkre 8 fillértől feljebb, 5—6 óra alatt készítek el.

BOLESCH FRIGYES

Weisz Mihály-utca 4. sz. (Copony-féle ház)

Mindenemű fehérnemű készítését elvállalom.

Előnyomás és mintázás kézimunkákra.

Legnagyobb választék hímzőselém fonalakban.

Üzletmegnyitás!

Alólirott van szerencsém a n. é. közönség b tudomására adni, hogy egy az új törvény szerint berendezett

mérleggyártó műhelyt

nyitottam. — Megjegyzem még, hogy műhelyemben minden e szakmába vágó munka, valamint javítások a legpontosabb és legolcsóbb árakban készülnek.

Szíves pártfogást kér

Widmann Pál

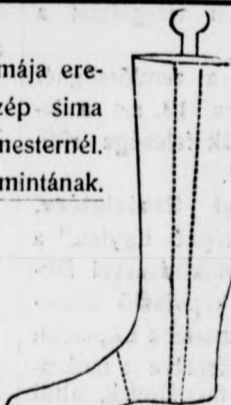
első brassói mérleggyára

Kórház-utca 62.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal!

Vidéki rendeléseket azonnal eszközölk.

Aki azt akarja, hogy cipője és csizmája eredeti formáját megtartsa és az mindig szép sima legyen, csináltasson 1 pár sámfát az alanti mesternél. Rendeléshez cipő, vagy csizma szükséges mintának.

Bőriparosok figyelmébe!

Tisztelettel tudatom a t. bőriparosokat, hogy kaptafát, sámfát s minden e szakmába vágó munkát a legjobban és legolcsóbb árak mellett készítek.

Uhrin György

Brassó, Kórház-utca 66.

A legjobb anyag.

Kitűnő izlés.

Kereskedőknek nagy kedvezmény.

Aldea János

butor- és épületasztalos
Brasso, Fekete-utca 57 sz.
a fekete kaszárnyával szemben
a legújabb divatú butor-
üzlet- és templomi berendezéseket készíti.

Orthopád- és mülábbeliket

ugyszintén minden új és javítási cipésmunkákat készít
BARTOS MÁRTON
CSIZMADIA-UTCA 6 sz

Külföldi tapasztalásom után munkáimra számos elismerő levelet nyertem.